

Veterinärvården inom Sydspetsens miljöhälsa har enligt önskemål från samarbetskommunerna ordnats sedan 2017 på miniminivå. En tjänsteinnehavare har kompletterat det privata utbudet och skött om produktionsdjur och speciellt deras hälsovård, samtidigt som hen i akuta fall fungerat som vikarie för tillsynsveterinären. I övrig har jourtjänster köpts för att komplettera det privata utbudet. Systemet har i stort fungerat bra, kostnadsutvecklingen har under avtalsperioderna varit känd, riskerna rätt små och klagomålen från kunderna mycket sällsynta. Prisvariationerna mellan avtalsperioderna har dock väckt diskussion. Fr.o.m. 1.1.2026 skall även ändringarna i veterinärvårdslagen (285/2023) beaktas när omfattningen av tjänsterna granskas.

Då nuvarande avtalet för jourtjänsterna går ut i slutet på 2026, så det är nödvändigt att börja granska omfattningen och ordnandet av veterinärtjänsterna redan nu.

Veterinärvårdslagens 8-10 § definierar ramarna för det offentliga organiseringsansvaret för tryggheten av djurs hälsa och välfärd. Till de åtgärder som skall tryggas hör:

- -allmän undersökning och bedömning av hälsotillståndet i syfte att fastställa djurs hälsa,
- Identitetsmärkning av katter och hundar,
- djurhälsobesök samt hälsovårdsbesök vid djurhållningsplatser där djur hålls för livsmedelsproduktion och hälsovårdsplanerna för dessa djurhållningsplatser,
- vaccinering,
- åtgärder för att fördriva och förebygga parasiter,
- nödvändiga grundläggande åtgärder som gäller mun- och tandvård eller, om det är ändamålsenligt med beaktande av åtgärdens omfattning eller svårighetsgrad, remiss till fortsatt vård,
- avhorning och borttagande av hornanlag hos nötkreatur och getter,
- kontroller och undersökningar i anknytning till reproduktion samt behandling av reproduktionsproblem när det gäller nötkreatur, svin, får, getter och renar som hålls för livsmedelsproduktion,
- kastrering av nötkreatur, svin, får, getter, renar, hundar och katter samt sterilisering av katter,
- klinisk undersökning av ett sjukt djur och bedömning av vårdbehovet, tagning av sedvanliga prov och snabbtestning av dem eller sändande av dem för laboratorieundersökningar i syfte att utreda orsaken till djurets sjukdom samt vid behov remittering av djuret till fortsatta undersökningar,
- sådan vård av ett sjukt djur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion som det är möjligt att ge på djurhållningsplatsen och i vilken det också ingår operation av löpmagen på nötkreatur,
- grundläggande vård av första hjälpen-karaktär som behövs för övriga djur än i punkten ovan, i vilken det ingår konservativ behandling av störningar i matsmältningskanalen och urinvägarna, behandling av inflammations- och smärttillstånd, behandling av chocktillstånd, behandling av metaboliska störningar, suturering av sår, annan motsvarande vård som högst omfattar ringa kirurgiska åtgärder, immobilisering av frakturer hos de vanligaste små

husdjuren samt sådan fortsatt behandling eller läkemedelsbehandling som är nödvändig i anslutning till vården och vid behov remittering av djuret till fortsatt behandling,

- förlossningshjälp i vilken ingår kejsarsnitt på nötkreatur, får, getter och katter,
- avlivning av djur.

Organisationsansvaret är beroende av regionala behov, men vård enligt ovan skall ordnas åtminstone för djur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion. Dessutom ska det ordnas sådan omedelbar bedömning och vård som krävs när ett djur plötsligt och allvarligt insjuknar eller skadas eller om en sjukdom förvärras, och som inte kan skjutas upp utan att sjukdomen förvärras eller djuret utsätts för avsevärt lindande, samt avlivning av ett djur på djurskyddsgrunder (akut veterinärhjälp).

Andra tjänster enligt 8 § i lagen omfattas av organiseringsansvaret till den del organiseringen behövs för att säkerställa en tillräcklig regional tillgång av tjänsterna till ett skäligt pris samt en ändamålsenlig skötsel av de uppgifter som nämns i 2 mom. och andra uppgifter som föreskrivs för organisatören i denna lag.

Vid dimensioneringen av veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret ska de tjänster som privata veterinärtjänsteproducenter tillhandahåller inom organisatörens område beaktas.

Organiseringsansvaret omfattar de husdjur vars ägare eller innehavare har sin bostads- eller hemort inom organisatörens område. Veterinärtjänster som behöver ordnas på plats (produktionsdjur) ska finnas tillgängliga för husdjur som hålls inom organisatörens område.

De veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret skall vara tillgängliga vardagar åtminstone under tjänstetid.

Akut veterinärhjälp ska ordnas för de djur som behöver den även utanför tjänstetid. Akut veterinärhjälp ges alla husdjur som finns inom en organisatörs område, om det inte med hänsyn till omständigheterna kan anses vara skäligt att ett djur förs till området för den organisatör som har organiseringsansvaret, för att få veterinärhjälp där.

De veterinärtjänster som omfattas av organiseringsansvaret ska med tanke på dem som använder tjänsterna vara tillgängliga inom skälig tid och på skäligt avstånd med beaktande av de geografiska förhållandena.

Veterinärtjänsterna ska ordnas så att veterinären vid behov besöker djurhållningsplatsen, när tjänster produceras för husdjur som hålls för livsmedels- eller pälsproduktion, hästdjur och sådana andra stora husdjur som inte utan avsevärd ansträngning kan transporteras till veterinärens mottagning.

Dessutom skall jourtjänst för akut veterinärhjälp som behövs utanför tjänstetid ska ordnas som samarbete mellan organisatörerna, inom ett jourområde som motsvarar en eller flera ekonomiska regioner eller ett eller flera landskap.

Jouren skall ha centraliserad kontaktservice.

På basen av utredningar våren 2025 är det klart, att den privata sektorn sköter om en stor del av veterinärvården på området. Med tanke på helhetskostnaderna

har det varit ändamålsenligast att upphandla en helhetslösning som omfattar vård för både små- och produktionsdjur. I samband med föregående anbudsförfarande hösten 2024 kontrollerades även samarbetsmöjligheterna med andra enheter, utan att verkliga resultat eller möjligheter till rimlig service framkommit. Kommunen har inte heller rätt att på ett betydande sätt konkurrera med den privata sektorn, samtidigt som man ändå behöver se till att vissa centrala tjänster finns att tillgå. Samarbetskommunerna har också hittills önskat att tjänsterna ordnas på miniminivå. Att upphandla jourtjänster har medfört säkerhet i tjänsterna, sparat på resurserna och minskat på personalkosten för kommunerna. Med beaktande av kraven i lagstiftningen skulle en egen produktion vara tvungen att vara begränsad, men den skulle också vara arbetsdryg och ineffektiv. Det skulle vara svårt att hitta personal för dylika, rätt begränsade uppgifter. Eventuella tjänster, som de anställda kunde tänkas vilja bjuda på utöver de lagstadgade, skulle behöva göras utanför det kommunala med krävande rapportering och uppföljning.

I tidigare avtal har kvalitetskrav ställts bl.a. om hur snabbt man skall kunna få kontakt med vården, om verksamhetspunkter på området och krav på språkkunskaper. Dylika villkor kunde fortsättningsvis vara aktuella vid en eventuell konkurrensutsättning.

Tidtabellsmässigt skall beslut om preferenser i organiseringen vara färdiga före april 2026, för att nödvändiga arrangemang skall kunna göras inför 2027. Det kan också vara nödvändigt att höra intressenter, som näringsidkare med produktionsdjur eller möjliga tjänsteproducenter, före beslut fattas. Arbetet skall ändå inledas med att höra samarbetskommunerna om omfattningen av tjänsterna som ordnas, samt om möjliga särdrag eller organiseringsformer för tjänsterna.

Förslag (Kuula)

Sydspetsens miljöhälsanämnd begär samarbetskommunernas utlåtande om ordnandet av veterinärtjänster 2027 framåt. Specifikt önskas att ställning tas till:

- Om tjänster skall ordnas på grundläggande nivå, eller om det uppfattas att det finns behov för extra tjänster

Utlåtandet önskas vara Sydspetsens miljöhälsa till handa före den 30.1.2026.

Beslut

Förslaget godkändes

Tilläggsuppgifter

Direktör för hälsoövervakningen Katianna Kuula, 040 1359 222

Stadsstyrelsen 26.01.2026 § 18
420/11.06.00/2023

Veterinärtjänsterna vid Sydspetsens miljöhälsa har varit utlokaliserade sedan år 2017. Det har gett stabilare tjänsteproduktion av god kvalitet, mycket liten konkurrens med lokala företagare samtidigt som lokala djurnäringsföretag fått sakkunniga stödtjänster för sin verksamhet. De ekonomiska faktorerna har varit kända och riskerna för verksamheten har varit små. Verksamheten har ordnats på miniminivå utan större problem.

Framåt sett är det viktigt ur Hangös synvinkel att tillräcklig vård fås inom förutsatt tid på hela området. Då det ändå finns ett lokalt privat utbud inom området, räcker det med att de kommunala tjänsterna ordnas på miniminivå. Därmed behövs inte ytterligare tjänster inom det kommunala.

Ur arrangörens synvinkel är det viktigt att de ekonomiska och personalriskerna hålls så små som möjligt, vilket behöver beaktas i planeringen av verksamheten.

Förslag

Hangö stadsstyrelse ger beredningen ovan som sitt utlåtande i ärendet.

Beslut

Förslaget godkändes.

Tilläggsuppgifter

Direktören för hälsoövervakningen Katianna Kuula, 040 1359 222